Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33616

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu (ZKBDF), okul ça??ndaki çocuklar?n sergiledi?i zorbal?k ve ma?duriyet davran??lar?n? sistematik bir ?ekilde ölçmek amac?yla psikometrik olarak geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu form, özellikle e?itim ve psikoloji alan?ndaki uzmanlar?n, çocuklar?n sosyal etkile?imlerindeki riskli rolleri (zorba, kurban veya hem zorba hem kurban) h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde belirlemelerine yard?mc? olmak üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, Özyürek ve Kurnaz (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilen kapsaml? bir geçerlik ve güvenirlik çal??mas?na dayanmaktad?r. ZKBDF, okullarda akran zorbal??? müdahale programlar?n?n planlanmas? ve etkilerinin de?erlendirilmesi için kritik bir araç sunar.

Anahtar Kelimeler

Zorbal?k, Kurbanl?k, Çocuk Davran??lar?, De?erlendirme Formu, Akran Zorbal???, Psikometri, Geli?tirme.

Yazarlar

Arzu Özyürek, F. B. Kurnaz

Amaç

Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu'nun temel amac?, okul ortam?nda çocuklar?n sergiledi?i zorba (sald?rgan) davran??lar ile kurban (ma?dur) davran??lar?n? ayr? alt boyutlarda nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, çocuklar?n bu davran??lar? hangi s?kl?kta gösterdi?ini belirleyerek, risk alt?ndaki bireyleri erken tespit etmeyi ve bu davran??lar?n do?as?n? anlamay? hedefler.

Ölçek, ayn? zamanda, zorbal?k ve kurbanl?k aras?ndaki ili?kinin do?as?n? inceleyen akademik ara?t?rmalara sa?lam bir ölçüm arac? sa?lamak üzere tasarlanm??t?r. Elde edilen veriler, okullarda önleyici ve iyile?tirici rehberlik hizmetlerinin etkinli?ini art?rmak için kullan?l?r.

Yap?

ZKBDF, temel olarak iki ana psikolojik yap?y? ölçmektedir: **Zorbal?k Davran??lar?** ve **Kurbanl?k Davran??lar?**. Zorbal?k, bir çocu?un di?erine kar?? kas?tl? ve tekrarlay?c? biçimde güç dengesizli?ini kullanarak zarar verici eylemler sergilemesi olarak tan?mlan?r. Kurbanl?k ise, bu tür olumsuz muameleye maruz kalma durumunu ifade eder.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in alt boyutlar?n?n, zorbal???n farkl? türlerini (fiziksel, sözel, ili?kisel) ve kurbanl???n farkl? biçimlerini kapsamas? beklenmektedir. Bu çift yap?l? ölçüm, hem sald?rgan hem de ma?dur rollerini üstlenen çocuklar? (zorba-kurban çocuklar) ay?rt etme yetene?i sayesinde, karma??k sosyal dinamiklerin anla??lmas?na katk?da bulunur.

Geçerlik

Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu'nun geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlad??? yap?lar? gerçekten ölçtü?ünü göstermek üzere çe?itli analizleri içermektedir. Özyürek ve Kurnaz (2019) taraf?ndan yap?lan çal??mada, öncelikle **yap? geçerli?i** incelenmi?tir.

Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in teorik beklentilere uygun olarak Zorbal?k ve Kurbanl?k olmak üzere iki temel faktör alt?nda topland??? tespit edilmi?tir. Ayr?ca, **ölçüt ba??ml? geçerlik** kapsam?nda, ölçek puanlar?n?n daha önce kabul görmü? ve geçerli?i kan?tlanm?? benzer ölçeklerle anlaml? ve beklenen yönde korelasyon gösterdi?i rapor edilmi?tir. Bu durum, ZKBDF'nin akran zorbal??? alan?nda kullan?lan di?er standart araçlarla uyumlu oldu?unu desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik analizleri, ölçüm sonuçlar?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? de?erlendirmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? olan **Cronbach Alfa** de?eri hesaplanm??t?r.

Elde edilen Cronbach Alfa de?erlerinin hem genel ölçek hem de Zorbal?k ve Kurbanl?k alt boyutlar? için .80 ve üzerinde oldu?u saptanm??t?r, bu da ölçe?in yüksek düzeyde güvenirlik sundu?unu göstermektedir. Bu yüksek iç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda homojen oldu?unu kan?tlar. Ayr?ca, gerekli durumlarda **test-tekrar test güvenilirli?i** çal??malar?n?n yap?ld??? ve zaman içinde puanlar?n kararl?l???n? korudu?u belirtilmi?tir.

Faktör Analizi

Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu'nun yap?sal geçerli?ini belirlemek amac?yla **Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA)** ve ard?ndan **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** uygulanm??t?r.

AFA, verilerin iki temel faktör (Zorbal?k ve Kurbanl?k) etraf?nda topland???n? ortaya koymu? ve bu faktörlerin toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? aç?klad??? görülmü?tür. DFA ise, elde edilen iki faktörlü modelin örneklem verilerine mükemmel uyum sa?lad???n? göstermi?tir (Örne?in, CFI, TLI ve RMSEA gibi uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?u rapor edilmi?tir). Bu bulgular, ölçe?in teorik yap?s?n?n güçlü ve sa?lam oldu?unu kan?tlamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek Bilgileri

Test Type:

Geli?tirme (Development)

Format:

Likert Tipi Derecelendirme (Örne?in, 3'lü veya 5'li Likert format?nda yan?tlanmas? beklenir: Hiçbir Zaman, Bazen, Her Zaman)

Language Available:

Türkçe

Population Group:

Çocuklar (Ö?renciler)

Age Group:

Okul Ça?? Çocuklar? (Genellikle ?lkokul 3. S?n?f - Ortaokul 8. S?n?f aral???)

Population Details:

Akran zorbal??? davran??lar?n? sergileyen veya bu davran??lara maruz kalan ö?rencilerin davran??lar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??t?r.

Test Methodology:

Öz bildirim veya ö?retmen/ebeveyn bildirimi format?nda kullan?labilir, ancak geli?tirme makalesi genellikle öz bildirim veya ö?retmen bildirimine odaklanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Zorbal?k, Kurbanl?k, Psikolojik Ölçek, Güvenirlik, Geçerlik, Çocuk Geli?imi, Sosyal Davran??.

Yazarlar

Author ORCID Identifier:

Sa?lanmad?.

Affiliation Email addresses:

ARABPSYCHOLOGY.COM

a.ozyurek@karabuk.edu.tr (Arzu Özyürek)

Correspondence Address:

Karabük Üniversitesi, E?itim Fakültesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik yay?n yoluyla kamuya sunulmu?tur (2019). Genellikle akademik ve e?itimsel amaçl? kullan?mlarda yazarlara at?f yap?lmas? kayd?yla izin gerektirmemektedir, ancak ticari veya geni? çapl? kullan?mlar için sorumlu yazar Arzu Özyürek ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ölçe?in geli?tirme ve yay?n y?l? **2019**'dur. Ölçe?in orijinal makalesine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir: dergipark.gov.tr.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: zorba-ve-kurban-cocuk-davranislarini-degerlendirme-formu-toad.pdf

Kaynaklar

Özyürek, A. ve Kurnaz, F. B. (2019). Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu: Güvenilirli?i ve Geçerlili?i. *Mersin Üniversitesi E?itim Fakültesi Dergisi, 15*(1), 246-26. doi: 10.17860/mersinefd.401251

Zorba ve Kurban Çocuk Davran??lar?n? De?erlendirme Formu Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Kaynak materyalde ölçek maddeleri do?rudan sa?lanmam??t?r. Ölçek maddelerine eri?im için yukar?da belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM